

مدیرعامل بانک قرض الحسنه مهر ایران:

تزریق نقدینگی و افزایش سرمایه بانک‌ها لازمه خروج از رکود

اشـاره

مشکلات نظام بانکی و سپرده گذاران یکی از موضوعات اصلی در مناظره های انتخاباتی امسال بود. مدیرعامل بانک قرض الحسنه مهر ایران در واکنش به طرح موضوع ورشکستگی سیستم بانکی از سوی برخی از کاندیداهای ریاست جمهوری، وجود زد و بند در سیستم بانکی کشور، نقش موسسات مالی و اعتباری در ضربه زدن به سیستم بانکی کشور و ... گفت و گویی را انجام داده است که در ادامه می خوانید:

صدور یک حکم کلی و واحد برای همه بانک‌های کشور بی‌انصافی است و و واقعا ظلم بزرگی به بخش بزرگی از اقتصاد کشور است

بسیاری از انتقادات به سیستم بانکی به دلیل عدم شناخت کافی از شبکه بانکی بوده است. سیستم بانکی بر اساس اعتماد فعالیت می کند و زمانی که افراد به آن انتقاد می کنند، باید ادله و مستندات لازم را داشته باشند

■ به نظر شما ورشکستگی سیستم بانکی که در مناظره های انتخابات ریاست جمهوری از سوی برخی از کاندیداها مطرح شده بود، موضوعی محتمل است؟

با توجه ساختار نظام بانکی ایران و وابسته بودن تمام اقتصاد ایران به درآمد نفت، به این راحتی نمی توان گفت که سیستم بانکی ورشکسته است.اقتصاد ما بانک محور است و بخش عمده ای از مسئولیت تامین مالی سرمایه ثابت و سرمایه در گردش بنگاه های اقتصادی و تولیدی کشور برعهده بانک ها است. در چنین شرایطی بخش زیادی از ساختار بانکها تحت تاثیر این مهم قرار می گیرد و از طرفی دولت‌ها همیشه نقش زیادی در چگونگی حمایت از سیستم بانکی داشته اند و لذا همین دولتها در قبال ورشکستکی بانکها وظایفی دارند و قطعا اجازه نخواهند داد این موضوع به راحتی اتفاق بیفتد.

زمانی که بحران یا رکودی درکشور اتفاق می افتد، به دلیل بانك محور بودن اقتصاد، اولین بخشی که دچار مشکل می‌شود شبکه بانکی است؛ غرب در دوران تحریم از این فرصت استفاده کرد و تصمیم گرفت تا ضربه خود را به سیستم بانکی ایران وارد کند. به همین دلیل ما شاهد بودیم وقتی شبکه بانکی دچار مشکل شد، اقتصاد ازکار افتاد. به نحوی که در شرایط بعد از تحریم به دلیل رکود، حجم معاملات کاهش یافت و در این شرایط خلق پول از طریق ضریب فزاینده پول در سیستم بانکی، از بین رفت. همین موضوع باعث کاهش قدرت تسهیلات دهی بانك‌ها شد.

■ توان تسهیلات دهی بانک ها از چه طریق افزایش می یابد؟

اگر شرایط رونق برای کشور ایجاد شود و گردش پول و حجم معاملات افزایش یابد، دراین صورت توان تسهیلات دهی بانک‌ها افزایش می یابد و بسیاری از فشارهای نقدینگی آنها از بین خواهد رفت. درحال حاضر بانک‌ها بخش عمده ای از منابع خود را تسهیلات داده‌اند و رکود حاکم بر کشور موجب شده است که این منابع معوق شود. از طرفی بانك ها مکلفند هرماه مبلغی را به عنوان سود علی الحساب به سپرده گذاران خود پرداخت کنند و زمانی که مشتری سپرده خود را درخواست کرد، بانك بتواند مبلغ را پرداخت کند. که این مهم موجب کسری نقدینگی برای سیستم بانکی می‌شود.

سیستم بانکی همواره تمام تلاش خود را در جهت بهبود اوضاع کشور انجام می دهد و در انتظار رونق اقتصاد است. از طرفی بانك ها با توجه به ساختار خود، وضعیت منابع و میزان کفایت سرمایه و... به طور متفاوت تحت تاثیر رکود حاکم برکشور قرار گرفته اند. لذا انتساب یك حکم واحد برای همه بانکها اشتباه می باشد.

■ دیدگاه شما در رابطه با زد و بند سیستم بانکی که از سوی برخی کاندیداها مطرح شده بود،چیست؟

صدور یك حکم کلی و واحد برای همه بانکهای کشور بی‌انصافی است و واقعا ظلم بزرگی به بخش بزرگی از اقتصاد کشور است. نامزدی که این موضوع را مطرح کرد نهاد تحت مدیریت خودشان بخش زیادی از تامین مالی پروژه های شهری را از طریق شبکه بانکی انجام داده است. پس باید ایشان هم بر اساس زد و بند این تسهیلات را اخذ کرده باشند که اصلا اینطور نبوده ولذا نباید به راحتی سیستم بانکی را متهم کرد و تلاش های مدیران و پرسنل آن ها را نادیده گرفت . متاسفانه زمانی که افراد می خواهند انتقادی کنند، اولین نقد آن ها به سیستم بانکی است؛ بسیاری از انتقادات به دلیل عدم شناخت کافی از شبکه بانکی بوده است. سیستم بانکی براساس اعتماد فعالیت می کند و زمانی که افراد به آن انتقاد می‌کنند، باید ادله و مستندات لازم را داشته باشند. اینکه به راحتی نام یك بانك ذکر شود و بدون نام بردن از مصادیق در معرض انواع ریسك ها قرار دهیم کار شایسته ای نیست.

■ نقش موسسات مالی و اعتباری که بدون نظارت کافی در برهه‌ای از زمان که کمبود نقدینگی داشت را در ضربه زدن به سیستم بانکی کشور چگونه می بینید؟

دریک برهه زمانی افراد برای دریافت تسهیلات از سیستم بانکی دچار مشکل بودند. در آن مقطع عده‌ای به این فکر افتادند تا خودشان موسسه اعتباری تاسیس کنند . در آن زمان کمبود نقدینگی نداشتیم و البته نظارت‌های کافی نیز وجود نداشت و لذا موسسات اعتباری زیادی ایجاد شدند و شروع کردند در بازار پول با سایر بانك‌ها در جذب سپرده با نرخ‌های جذاب رقابت کنند و بسیاری از مردم طمع کرده و صرف‌نظر از ریسك این موسسات و اینکه نظارت بانك مرکزی بر روی این موسسات چقدر است منابع خود را در اختیار این موسسات قرار دادند. متاسفانه این موسسات هم منابع را در پروژه‌هایی بکارگرفتند که بازده لازم را نداشت یا اساسا اینکاره نبودند و لذا منافع سپرده گذاران به خطر افتاد. الان توقع سپرده گذاران بایستی بر اساس ریسکی که پذیرفته‌اند باشد و نه اینکه مثل سپرده‌گذاران نظام بانکی با انها برخورد شود کما اینکه زمانی که سود بالائی از این موسسات دریافت می کردند به اقدام خود افتخار هم می کردند.

در حال حاضر نظارت‌های بانک مرکزی بیشتر شده است و باید برای تاسیس بانك یا موسسه در ابتدا توان مالی اشخاصی که قصد تاسیس موسسه دارند، مشخص شده باشد و سپس مجوزهای لازم صادر شود.

■ بسیاری منتظرند ببینند در فضای کنونی عملکرد نظام بانکی، وضعیت بانک‌ها در رتبه‌بندی بانک مرکزی چگونه خواهد بود تا بر اساس آن، میزان اعتماد خود با بانک‌ها را تنظیم کنند، به نظر شما این کار سودمند است؟

به لحاظ تئوریک باید این کار صورت گیرد. بانك‌ها از لحاظ ساختار متفاوت هستند. این حق سپرده‌گذار است که بداند کدام بانك کم ریسك و کدام پر ریسك است و متناسب با آن سپرده گذاری کند. ولی با توجه به توضیحات پیش گفته شده وقتی اقتصاد بانك محور است و دولت‌ها بانك‌ها را وادار می کنند که تسهیلات تکلیفی در حوزه‌های مختلف بدهند و خود مدعی حمایت از بانکها هستند عملا رتبه بندی بانك‌ها در شرایط فعلی و درکوتاه مدت مفهومی نخواهد داشت مگر برای بانك‌های خصوصی و نه برای بانکهای دولتی و اصل چهل و چهاری. درصورتی که قوانین اصلاح شوند و بانک‌ها را مانند بقیه بنگاه‌های اقتصادی درنظر بگیریم و هرروز تکلیف جدید بر آن ها حاکم نکنیم، در این صورت است که می‌توان انتظار رتبه‌بندی داشت.

■ محدودیت جدید در پرداختی به کارکنان بانک‌ها را چگونه ارزیابی می کنید؟

اینکه حقوق و مزایای کارمندان شبکه بانکی نیز مانند سایرکارمندان ادارات باشند ، قابل قبول نیست. پرسنل شبکه بانکی با ریسك های بسیار بالای و حجم کار بسیار متفاوتی مواجه هستند و اینکه میزان دریافتی آن ها مانند سایر کارمندان دولت باشند، تبعات خوبی برای سیستم بانکی ندارد در عین حال بی انگیزگی برای آنها ایجاد خواهد کرد. عدالت این است که حقوق و مزایای افراد بر اساس حجم کار و مسئولیت و ریسکی که یك کارمند متحمل می‌شود پرداخت شود.

■ موضوع ربوی بودن بانک‌ها را چگونه می بینید؟

بانک ها مجری قوانینی هستند که اگر ایراد دارد باید اصلاح شود. اینکه دیده می‌شود عده ای از نمایندگان مجلس و تعدادی از فقها موضوع ربوی بودن بانك ها را مطرح می کنند، بهتر است ابتدا قوانین را اصلاح

با توجه ساختار نظام بانکی ایران و وابسته بودن تمام اقتصاد ایران به درآمد نفت، به این راحتی نمی‌توان گفت که سیستم بانکی ورشکسته است. اقتصاد ما بانک محور است و بخش عمده ای از مسئولیت تامین مالی سرمایه ثابت و سرمایه در گردش بنگاه های اقتصادی و تولیدی کشور برعهده بانک ها است

کنند چون واقعا بانك ها در این خصوص مجری قوانین هستند. اینکه بانکها را مکلف کنیم که در اعطای تسهیلات عقود مختلف را رعایت کنند و از طرف دیگر سپرده گذاران متحمل هیچ ریسکی نشوند و ضررهای انها را بانك‌ها جبران کنند نتیجه اش در هر شکلی همین خواهد بود که الان شاهدش هستیم. پس ایراد از اجرا نیست از دوگانه برخورد کردن در قوانین است از طرفی آنچه که ربوی خوانده می‌شود سود مورد تقاضای بانك‌ها در عقود است و فقط زمانی که سیستم بانکی تسهیلات می‌دهد موضوع ربوی بودن مطرح می شود ، اما هنگامی که به سپرده گذاران سود پرداخت می شود این اصطلاح را به کار نمی‌برند. این هم از موضوعات جالب کشور ماست.

◘ شما با کاهش نرخ سود بانکی موافق هستید؟

نرخ سود تابعی از تورم است و زمانی که تورم کاهش می یابد، باید نرخ سود بانکی نیزکاهش پیدا کند. اما این تئوری در شرایطی که اقتصاد کشور در رکود به سر می‌برد و کمبود عرضه پول داریم، جوابگو نیست. دولت باید برای خروج از رکود، و کاهش نرخ سود بانکی بایستی تزریق نقدینگی هدف‌مند به بنگاه‌های تولیدی داشته باشد و در عین حال افزایش سرمایه بانك‌ها را به طور جدی در دستورکار خود قرار دهد. برای مثال؛ زمانی که خط اعتباری توسط بانك داده می‌شود باید نظارت‌های لازم صورت گیرد و بانك‌ها بی‌گدار تسهیلات ندهند و این منابع در فعالیت‌های تولیدی مصرف شود. به نحوی که حاصل این تزریق نقدینگی در دراز مدت کاهش تورم را از طریق بالا بردن حجم تولید را در پی داشته باشد.

◘ نظر شما در خصوص جایگزینی ارزهای دیگر به جای دلار در مبادلات چیست؟

حذف دلار از مبادلات بین المللی بستگی به طرف مقابلی داردکه قرار است با آن صادرات و واردات داشته باشیم. قطعا صادرکننده کشور طرف مقابل می‌خواهد تا ارزش پول خود را در مقابل دلار حفظ کند و ممکن است که حاضر نباشد با پول رایج ما و یا پول رایج کشور خودش فعالیت کند. لذا در چنین مواقعی حتی اگر کشور مقابل بپذیرد با ارزی غیر از دلار با ما معامله کند به احتمال زیاد نوسان پول رایج خود در مقابل دلار را از ما در معامله خواهدگرفت. با توجه به اینکه دلار پول رایج دنیا است و بیشترین معاملات با آن انجام می‌شود، بسیاری از کشورها آن را حفظ کرده و مبنای کارخود در معاملات قرار می دهند.